

PARIJSCH E FOIRES,

DOOR G. T. SCHELTEMA.

IS DE KERMIS TER ZIELE? OUDSTE HANDELSCENTRUM. DE DANSERES-DIERENTEMSTER „LA GOULUE”. DE GEBOORTE DER EERSTE KOFFIEHUIZEN. ONTSTAAN VAN HET PARIJSCH TOONEEL.

ALS er iets joligs moet gebeuren, als er een attractie noodig is, denkt men aan het oude vermaak kermis, doch kermesse d'été, noch kermesse d'hiver, noch Luna-Park, noch Magic-City zijn „kermis”.... Strawinsky's Petrouchka herinnert een over 50 jaren uitgestorven geslacht nog aan de Pallieter-potsen, oude-Breughel-kleuren, oliebolle-geuren, en vooral aan jolijt- en jammerkakahonnie, de frère-Jacques- en de bézem-canons.... waar het eens door geboeid, gefascineerd werd; op de kermis, eens, als de malibaan (Oud-Hollandsch sportpark) een vermaak „van alle standen”.

De woorden saltimbanque, kermis-acrobaat (saltimbanco = die springt van een bank) en bankier stammen beide van de kermis; niet omdat dit laatste woord vroeger goochelaar zou beteekend hebben, doch omdat er vroeger op de kermis geldwisselaars waren, die op een plank op twee schragen, een bankje of banco, hun geld uittelden, in den tijd toen de kermis meer een mis of messe (Duitschland) een foire (Frankrijk) of fair (Engeland) in den zin van jaarmarkt was, waar echter meer en meer ook de vermakers te vinden waren. Men kan zeggen, dat ze als zoodanig is herleefd in grootere afmetingen en in modernen vorm, minder als verkoopplaats dan als expositie van monsters op de uit de 13e eeuw dateerende messe te Leipzig, Lyon enz., en zelfs is geboren, waar ze nooit was, in Marokko, Indië (Bandoeng, Batavia, Passar Gambir); doch de vermakers ontbreken meestal:.... nog. De foire de Paris (jaarmarkt) is eerst laat herboren: in 1904 werd ze voor het eerst in de oude marché du Temple gehouden, later tot 1910 in het Grand Palais, daarna in een kazerne en midden in oorlogstijd, in 1917, op het plein voor het Palais des Invalides. Het toont de Fransche veerkracht en energie, dat 1700 exposanten op een open plein de jaarbeurs weer begonnen, toen de vijand op 100 K.M. was, granaten en bommen dreigden! Na den oorlog kreeg eerst in 1924 en '25 de foire een uitbreiding, die allengs de hoofdstad waardig werd, toen zij werd ingericht in het permanente Parc des Expositions, bij de Porte de Versailles. (Oppervlak: 141.000 M. in 1904 slechts 10.000 M.). De internationale deelneming is eindelijk van beteekenis en het vorige jaar waren ook de Hollandsche